

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 219. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-palladius04val-shoot-idm140034109534400.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

I.

I 1556 udgav Andreas Musculus sit kendte Skrift imod Bandedjævelen 1, en af de Djævle, der i Datidens paa alleslags Djævle (Agerdjævel, Drikkedjævel, Horedjævel, Hosedjævel, Morddjævel, Spilledjævel) saa rige Tyskland synes at have været allermost udbredt 2.

Allerede samme Aar oversatte Palladius Musculus 1 Skrift, hvad der viser, at Bispen har ment, at der ogsaa her i Landet var stærk Trang til en kraftig Advarsel mod den svare Synd med Sværgeren og Banden.

Oversættelsen holder sig tæt til Originalen - kun med den nødtørftigste Lokalisering: naar det hos Musculus hedder, at den grusomme Last nu har indtaget "gantz Deutschland", og at "die Deutsche sprache" er spækket med syndige Eder, saa indsætter Palladius Danmarks Navn ^{*} ^{*} 220 (se ndf. S. 236 L. 25 og 29); naar Musculus siger, at den gruselige Gudsbespottelse findes "bey vns allein", saa oversætter Palladius "hoss oss oc vore naboer vdi Tyskland" (S. 249 L. 36) o. s. fr. - Andre Afvigelser er, bortset fra de obligate tautologiske Omskrivninger, næsten alle af ufrivillig Art (se Noterne ndf. til S. 236 L. I ff., L. 33 f., 243, L. 17 f., 262 L. 9 ff.). - Ogsaa Bibelstederne er oversat ordret uden Hensyn til den autoriserede Oversættelse i Biblen 1550, se Noterne til S. 250 L. 30, 252 L. 11 og 13, 254 L. 24, 258 L. 29 og (især) til S. 263 L. 13 I.

Som Exempel paa Forholdet mellem Original og Oversættelse kan følgende Stykke, med dets mange Tautologier 2, anføres:

Musculus' Text Bl. B 1 v.

Das aber nun eben diese zeit vorhanden/ vnd wir jetzunder in der selbigen sein/ vnd leben/ inn welcher das bild nicht allein auff thönern/ sonder gar auff kotichen füssen stehe/ aber nit inn die *leng vnd ferne* bestehen kan/ vnd ferner nichts zugewarten/ dann daß alles durch einander gehe/ sein wir inn dem/ alle semptlich vnd ein stimmig/ vnser eigen Propheten/ vnd vnser eigen vnglücks *verkündiger vnd weissager/ schreien, klagen vnd sagen* zu gleich/ die bößheit sey auffs höchsten gestiegen/ alle vntugendt habe den höchsten grad erlanget/ Die Welt *vormag noch kan nicht* erger werden/

Oversættelsen (ndf. S. 234).

Men at lige den samme tid er nu faar haande/ och at vi *ere oc leffue* nu i den samme/ huor vdi det Billede 3 staar icke alleniste paa Lierføder/ men aldels paa idel *dreck oc skarn* / som kand icke bliffue fremdelis lenger bestaaende/ oc mand haffuer inted lenger ath *tøffue eller forbide* efter/ end ath alle ting skulle gaa *til grunde / oc falde i hul* / met huer andre/ Der vdi ere vi alle sammen/ met en røst til hobe vor egne Propheter/ som *forkynde och Prophetere* om vor egen wlycke/ *robe oc skrige/ klage oc sige* til lige/ at ondskab er opstigit paa det alder høyeste/ alle wdygder haffue faat den høyeste *grade oc sæde* / Verden *formaa icke/ oc ey helder* kand bliffue *argere oc verre* /

^{*} ^{*} ^{*} 221

Ligesom Palladius bevarer Originalens ordrige Stil, saaledes gengiver han nøje dens mange Sentenser og Billeder. Blot et enkelt Exempel. Det hedder hos Musculus, at Sværgeren og Banden er steget til en saadan Højde, "*dass nicht möglich ist/ das Gott wird lenger können zusehen/ er wird. . mit feusten müssen drein schlagen*" ; dette oversætter Palladius: Synden er steget "*saa høyt oc saa gruselige/ at det er icke mueligt/ at Gud kand saa lenger see igennem fingre / met mindre end hand slar der i met Neffuen*" (ndf. S. 261 L. 5 fl.).